

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังด้านส่วนตัว และครอบครัว กับการกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ในโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา ตลอดจนศึกษาตัวแปรที่ร่วมกันทำนายการกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ในโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ ซึ่งเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา โดยดูจากสถิติผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ ซึ่งมีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร ในเมืองประมาณ 2530 ดังนั้นผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ซึ่งเป็นประชากรในการวิจัยนี้จึงมีทั้งหมด 600 คน และมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1.1 เป็นคู่สมรสหรือบุตร หรือธิดา หรือบิดา หรือมารดา หรือญาติของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่
- 1.2 อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป
- 1.3 มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร
- 1.4 ได้รับรู้เหตุการณ์ในชีวิตของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ในช่วง 3 เดือน ก่อนกลับมารักษาซ้ำในโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยาครั้งนี้ และรับรู้ถึงรายได้ของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ ตามความเป็นจริง

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ จำนวน 120 ราย ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เลือกผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้
 - 1.1 อายุ 20-60 ปี ทั้งเพศหญิงและชาย
 - 1.2 ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
 - 1.3 เป็นผู้ป่วยที่กลับมารักษารักษาซ้ำในโรงพยาบาลสมเด็จพระยา ตั้งแต่ครั้งที่ 2

ขึ้นไป

2. สุ่มผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systemic Random Sampling) จากบัตรประจำตัวผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ที่มาตรวจในวันทำการวิจัย และต้องเป็นผู้ป่วยที่แพทย์รับไว้รักษาในโรงพยาบาล
3. นัดตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ โดยผู้วิจัยตามเข้าไป ในหอผู้ป่วยที่รับผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ขึ้นไว้ แล้วจึงทำการเลือกตัวอย่างประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เมื่อได้ตัวอย่างประชากรแล้ว ผู้วิจัยจึงนัดมาเพื่อทำการสัมภาษณ์
4. ประมาณการขนาดตัวอย่างประชากร จากจำนวนผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ โดยที่แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ต้องใช้เวลานานในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึงใช้หลักการประมาณการขนาดตัวอย่างประชากร โดยใช้หลัก 10-20 เท่า ของตัวแปรทั้งหมดในการวิจัย นอกจากนี้ด้วยความจำกัดเวลาในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้ขนาดตัวอย่างประชากรครั้งนี้ เท่ากับ 90 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุด คือ แบบวัดเหตุการณ์ในชีวิตและแบบสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ และผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้ คือ

2.1 ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎี เรื่องเหตุการณ์ในชีวิต การแสดงออกทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว

2.2 รวบรวมความรู้ และแนวคิดทั้งหลายมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแยกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบวัดเหตุการณ์ในชีวิต แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่และ การกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วย

ตอนที่ 2 เป็นเหตุการณ์ในชีวิตที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยในช่วง 3 เดือน ก่อน กลับมารักษาซ้ำในโรงพยาบาลครั้งนี้

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่และ ผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใกล้ชิดผู้ป่วย จิตเภทผู้ใหญ่และฐานะ เศรษฐกิจของครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว ผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วย จิตเภทผู้ใหญ่

ลักษณะของเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ตอนที่ 2 ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะแนวคิดของ ทอสิก (Tausig, 1982 : 52-64) เรื่องเหตุการณ์ ในชีวิต ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่น่ายินดี เศร้าสลดใจ และด้านอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 9 ด้านคือ

ด้านที่อยู่อาศัยมี	9	ข้อคำถาม
ด้านสุขภาพกายและจิตมี	26	ข้อคำถาม
ด้านความรักครอบครัวมี	34	ข้อคำถาม
ด้านส่วนบุคคลมี	8	ข้อคำถาม
ด้านการศึกษา	6	ข้อคำถาม
ด้านกฎหมายมี	7	ข้อคำถาม
ด้านการงานและการเงินมี	33	ข้อคำถาม
และด้านอื่น ๆ มี	6	ข้อคำถาม

แต่ละข้อคำถามมีคะแนนเท่ากันหมด โดยผู้วิจัยจะคิดเป็นจำนวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ ผู้ป่วยจิตเภทในช่วง 3 เดือนก่อนที่ผู้ป่วยจะกลับมารักษาซ้ำในโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวผู้ป่วยจิตเภท มีข้อคำถาม 5 ข้อคำถาม แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านรายได้ของครอบครัว ด้านสินค้าบริโภคอาหารที่มีไว้ในครอบครัว ด้านที่อยู่อาศัย และด้านรถที่เดิน ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาระดับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ ผู้วิจัยตัดแปลงมาจากงานวิจัยของ สำลี เปลี่ยนบางช้าง (2519 : 13-15) และจากผลการวิจัยโครงการจัดช่วงชั้นทางสังคมของกรุงเทพฯ ของคณะกรรมการปฏิบัติการกิจการวิจัยเกี่ยวกับกรุงเทพฯ (ปรีชา สุวิมลรัตน์, 2526 : 14) โดยครอบครัวที่ได้คะแนน 1-3 คะแนน ถือว่า เป็นครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำ ครอบครัวที่ได้คะแนน 4-6 คะแนน ถือว่า เป็นครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจปานกลาง ครอบครัวที่ได้คะแนน 7-9 คะแนน ถือว่า เป็นครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสูง

เกณฑ์การพิจารณาดังตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่

คะแนน	รายได้ของครอบครัว	สินค้าบริโภคภายในครอบครัว	ที่อยู่อาศัย
1	0-3999 บาท	มีของใช้จำเป็น เช่น นาฬิกา เตารีดไฟฟ้า หนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร	ไม่มีที่อยู่อาศัยที่แน่นอน หรือ อยู่ห้องเช่าราคาถูก หรืออาศัยผู้อื่นอยู่
2	4000-9999 บาท	มีของใช้ไม่ฟุ่มเฟือย เช่น พัดลม โทรทัศน์ขาวดำ รถจักรยาน	บ้านเช่า หรือ บ้านเช่า ซื้อ หรือ ตึกแถวเช่า- ซื้อ เพื่ออยู่อาศัยเท่านั้น หรือมีบ้านของตนเองแต่ เช่าที่ดิน
3	10,000 บาทขึ้นไป	มีของใช้ไม่ฟุ่มเฟือย เช่น เครื่องปรับอากาศ โทรทัศน์สี เครื่องทำน้ำร้อน รถยนต์ วัสดุ	บ้านและที่ดินของตนเอง หรือบ้านเช่าซื้อหรือตึกแถว เช่าซื้อเพื่อการอยู่อาศัย และประกอบการค้า

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว ซึ่ง
เดิมผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากตำรา และเอกสารที่เกี่ยวกับอารมณ์ โดยยึดแนวจิตวิทยาทั่วไป
ซึ่งเมื่อนำไปหาค่าความเที่ยงได้เพียง .32* ผู้วิจัยจึงปรับกรอบแนวคิดและบททวนเอกสารที่
เกี่ยวข้องใหม่ และยึดแนวทางบราวน์และคณะ (Brown and others, 1972 : 241-258)
โดยแบ่งการแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่เป็น 3 ด้าน คือ
การวิพากวิจารณ์ผู้ป่วย (Critism) การแสดงความไม่เป็นมิตรต่อผู้ป่วย (hostility) และการ
เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้ป่วยมากเกินไป (over involment) ซึ่งเป็นการให้คะแนนชนิดมาตราส่วน
ประมาณค่า แบ่งคำถามเป็น 5 ช่วง ดังนี้คือ

* โปรดดูรายละเอียดของเครื่องมือชุดเดิมในภาคผนวก ข. หลังเครื่องมือชุดปัจจุบัน

- หมายเลข 0 หมายถึง ไม่เคยเกิดขึ้นเลย คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่เคยเกิดขึ้นเลย
 หมายเลข 1 หมายถึง เกิดขึ้นบ้างเล็กน้อย คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเกิดขึ้น 25 %
 หมายเลข 2 หมายถึง เกิดขึ้นบ่อยปานกลาง คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเกิดขึ้น 50 %
 หมายเลข 3 หมายถึง เกิดขึ้นบ่อย คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเกิดขึ้น 75 %
 หมายเลข 4 หมายถึง เกิดขึ้นเป็นประจำ คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นเกิดขึ้น 100 %
 ลักษณะคำถามเป็นข้อคำถามที่มีลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์อย่างมาก (ด้านลบ)

8 ข้อคำถาม

ถ้าเป็นข้อความที่มีลักษณะ	ทางบวก	ทางลบ
ถ้าเลือกหมายเลข 0	ให้คะแนน 4 คะแนน	ให้ 0 คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข 1	ให้คะแนน 3 คะแนน	ให้ 1 คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข 2	ให้คะแนน 2 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข 3	ให้คะแนน 1 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข 4	ให้คะแนน 0 คะแนน	ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การพิจารณา แบบสัมพัทธ์ ปรับจากประคอง กรรณสูต (2525 : 70)

- ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.00 หมายถึง เกิดขึ้นประจำ
 ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง เกิดขึ้นบ่อย
 ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง เกิดขึ้นบ่อยปานกลาง
 ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 0.50 - 1.49 หมายถึง เกิดขึ้นบ้างเล็กน้อย
 ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 0 - 0.49 หมายถึง ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

ตอนที่ 3 แบบสัมพัทธ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่
 มีข้อคำถาม 16 ข้อคำถาม ให้ผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่เลือกตอบ ความเป็นจริง ตามความรู้สึก
 ของตน ลักษณะคำถามเป็นข้อคำถามที่มีลักษณะในด้านบวก 11 ข้อ คำถาม และด้านลบ 5 ข้อคำถาม
 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยครอบคลุมเกี่ยวกับ

1. การปลอบใจผู้ป่วย
2. การให้โอกาสผู้ป่วยแสดงความคิดเห็น
3. ความรักใคร่กลมเกลียวในครอบครัว
4. ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว

5. การมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรมในครอบครัวของผู้ป่วย

โดยแบบสัมภาษณ์เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ช่วงดังนี้

หมายเลข 1 หมายถึง ไม่เป็นจริงเลย คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความที่ถามไม่เคยเกิดขึ้นเลย

หมายเลข 2 หมายถึง เป็นจริงเล็กน้อย คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความที่ถามเกิดขึ้นจริง 25 %

หมายเลข 3 หมายถึง เป็นจริงครึ่งหนึ่ง คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความที่ถามเกิดขึ้น 50 %

หมายเลข 4 หมายถึง เป็นจริงส่วนมาก คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความที่ถามเกิดขึ้น 75 %

หมายเลข 5 หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความที่ถามเกิดขึ้น 100 %

ถ้าเป็นข้อความที่มีลักษณะ	ทางบวก	ทางลบ
ถ้าเลือกหมายเลข 1	ให้คะแนน 5 คะแนน	ให้ 1 คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข 2	ให้คะแนน 4 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข 3	ให้คะแนน 3 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข 4	ให้คะแนน 2 คะแนน	ให้ 4 คะแนน
ถ้าเลือกหมายเลข 5	ให้คะแนน 1 คะแนน	ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การพิจารณา แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่

(ประคอง กรรณสูตร, 2525 : 70)

ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด

ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก

ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันเล็กน้อย

ถ้าได้คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. การหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ (Content Validity)

ในการหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งเป็นจิตแพทย์ 2 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพจิต และการพยาบาลจิตเวช 5 ท่าน พยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพจิต 3 ท่าน รวม 10 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ

หลังจากนั้น นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความตรงเชิงเนื้อหา มาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการแก้ไขภาษาและถ้อยคำ ตลอดจนปรับปรุงข้อความให้ถูกต้องเหมาะสมซึ่งเกณฑ์การตัดสินความตรงเชิงเนื้อหาที่ตัดลีนจากความเห็นชอบที่ตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 80

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วมีดังนี้

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน อยู่ในภาคผนวก ก.

ชุดที่ 1 แบบวัดเหตุการณ์ในชีวิต แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ป่วย และการกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วย จำนวน 5 ข้อคำถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เหตุการณ์ในชีวิตของผู้ป่วยที่เกิดขึ้นในช่วง 3 เดือนก่อนที่ผู้ป่วยจะกลับมารักษาซ้ำครั้งนี้ จำนวน 129 ข้อ ได้แก่

ด้านที่อยู่อาศัย	9	ข้อคำถาม
ด้านความรักและครอบครัว	34	ข้อคำถาม
ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต	26	ข้อคำถาม
ด้านส่วนบุคคล	8	ข้อคำถาม
ด้านการศึกษา	7	ข้อคำถาม
ด้านภาระงานและการเงิน	35	ข้อคำถาม
และด้านอื่น ๆ	6	ข้อคำถาม

ชุดที่ 2 แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่และผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใกล้ชิดผู้ป่วย และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวผู้ป่วย จำนวน 8 ข้อคำถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์การแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วย เป็นข้อความด้านลบ 17 ข้อคำถาม และด้านบวก 8 ข้อคำถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยเป็นข้อความด้านลบ 5 ข้อคำถาม และด้านบวก 11 ข้อคำถาม

4. การนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try Out)

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับตัวอย่างประชากรที่มีคุณสมบัติเหมือนกับตัวอย่างประชากรจริง จำนวน 20 คน ในโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา ผลปรากฏว่า แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ตอนที่ 2 และ 3 ข้อคำถาม ใช้ภาษาค่อนข้างยากและมาก เป็นวิชาการเกินไป นอกจากนี้บางพฤติกรรมไม่พบในผู้ป่วย และบางกิจกรรมครอบครัวผู้ป่วยไม่ได้กระทำ ทำให้ผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยฟังไม่เข้าใจ และไม่สามารถให้คำตอบได้ จึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงข้อคำถาม และปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยอีกครั้ง เพื่อให้คำถามง่ายต่อการทำความเข้าใจ แต่ยังคงเนื้อหาเดิมไว้ เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยข้อคำถามในตอนที่ 2 ซึ่งเกี่ยวกับการแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยเหลือ 10 ข้อคำถาม เป็นข้อความด้านลบ 6 ข้อคำถาม และด้านบวก 4 ข้อคำถาม ส่วนในตอนที่ 3 ซึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว เหลือ 11 ข้อคำถาม เป็นข้อความด้านลบ 5 ข้อคำถาม และด้านบวก 6 ข้อคำถาม

5. การหาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้กับผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ที่มีคุณสมบัติคล้ายตัวอย่างประชากรจำนวน 20 คน ในโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยาแล้วคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ตอนที่ 2 และชุดที่ 2 ตอนที่ 2 และ 3 ดังนี้

ชุดที่ 1 ตอนที่ 2 แบบวัดเหตุการณ์ในชีวิตของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ ในช่วง 3 เดือน ก่อนกลับมารักษารักษาในโรงพยาบาลโดยวิธีหาความเที่ยงแบบ Test-Retest Method โดยทิ้งช่วงห่าง 3 อาทิตย์ ได้ค่าความเที่ยง = .93 ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2 ตอนที่ 2 และ 3 ใช้สูตรการหาความเที่ยงแบบวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร มปป : 43) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์การแสดงออกทางอารมณ์ = .32 ผู้วิจัยจึงปรับแบบสัมภาษณ์ใหม่ โดยปรับกรอบเนื้อหาของการวิจัยและลักษณะของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเดิมก็ยึดตามแนวคิดวิชาทั่วไป ที่มีการแสดงออกทางอารมณ์เป็น 3 ลักษณะ คือ แบบเกิดขึ้นทันที พฤติกรรมที่เป็นผลต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เมื่อนำไปเก็บข้อมูลเพื่อหาค่าความเที่ยง พบว่ามีปัญหาด้านความเข้าใจภาษา และการสื่อความหมาย ทำให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ไม่เข้าใจ และไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทบทวนตำรา และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ในที่สุดได้แนวความคิดของ บราวน์และคณะ (Brown and others, 1972 : 241-258) โดยเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมการวิพากษ์วิจารณ์ ผู้ป่วย การแสดงความไม่เป็นมิตร และการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้ป่วยมากเกินไป จากเดิมจึงนำไปหาความเที่ยง โดยทดลองใช้กับผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยที่มีลักษณะคล้ายตัวอย่างประชากรอีกครั้งหนึ่ง ได้ความเที่ยงครั้งนี้ = .72 ส่วนแบบสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ได้ค่าความเที่ยง = .82

สูตรการหาความเที่ยงโดยวิธี Test-Rest ของ Pearson Product Moment (บุญธรรม กิจปรีดาบริรักษ์, 2527 : 159)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{\left\{ N \sum x^2 - (\sum x)^2 \right\} \left\{ N \sum y^2 - (\sum y)^2 \right\}}}$$

เมื่อ r = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ทดลองใช้

X = คะแนนที่ตอบครั้งแรก

Y = คะแนนที่ตอบครั้งหลัง

สูตรการหาความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, มปป : 43)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{S_i^2}{S_x^2} \right)$$

- n = จำนวนข้อสอบ
- S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
- S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำไปติดต่อแผนกธุรการในโรงพยาบาลสมเด็จพระยา เพื่อขอความร่วมมือจากหอผู้ป่วยนอก และหอผู้ป่วยใน จากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยา เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ป่วยใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่
- 2) ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง
- 3) ผู้วิจัย ทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ผู้ป่วยใกล้ชิดผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ ขณะสัมภาษณ์หากผู้วิจัยพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะไม่แม่นยำพอ ผู้วิจัยจะหยุดการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ตัด Case ออกไป 10 Case
- 4) การใช้เวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้เวลาประมาณ 40 นาทีต่อราย รวมระยะเวลาสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 3 เดือน นับตั้งแต่ 15 พ.ย. 33 ถึง 15 ก.พ. 34
- 5) ตรวจสอบความถูกต้อง และรวบรวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) แบ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างและผู้ป่วย นำเสนอในรูปอัตราส่วนร้อยละ
2. วิเคราะห์ระยะเวลาการกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วย รายได้ของผู้ป่วย เหตุการณ์ในชีวิตของผู้ป่วยในช่วง 3 เดือนก่อนมาโรงพยาบาลสมเด็จพระยา ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวผู้ป่วย การแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard Deviation)

2.1 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ประคอง วรรณสุด, 2525 : 80)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด N ส่วน

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร
(ประคอง วรรณสุด, 2525 : 11)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X = คะแนนแต่ละตัว

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

\sum = ผลรวมทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวทำนายแต่ละตัว ได้แก่ เหตุการณ์ในชีวิต
รายได้ของผู้ป่วยจิตเภท ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวผู้ป่วย การแสดงออกทางอารมณ์และความ
สัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ การกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่
(ตัวเกณฑ์) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของ เพียร์สัน (Pearson's Product Moment
Correlation) ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2527 : 159)

- เมื่อ
- r = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
- N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้
- X = คะแนนที่ตอบครั้งแรก
- Y = คะแนนที่ตอบครั้งหลัง

4. ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ โดยการทดสอบค่า t (t -test) (สุภาพ วาดเขียน, 2523 : 214)

$$t = \frac{r}{\sqrt{\frac{1-r^2}{n-2}}} ; df = n-2$$

- t = ค่าสถิติที่
- N = จำนวนข้อมูล (นับเป็นคู่)
- r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

5. หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient) ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิต รายได้ของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว การแสดงออกทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว กับการกลับมารักษาซ้ำของผู้ป่วยจิตเภทผู้ใหญ่ โดยใช้สูตร (Stell and Torrie, 1960 : 286)

$$R^2_{Y,1,2,\dots,K} = \sqrt{\sum_{i=1}^k \frac{b_i}{S_y} \cdot r_{iy}}$$

$R^2_{Y,1,2,\dots,K}$ = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ($K = 5$)

b_i = สัมประสิทธิ์ถดถอยหรือสัมประสิทธิ์ตัวทำนาย

$i=1,2,\dots,5$ = ที่หาได้จากการแก้สมการเชิงเส้นตรง

S_y = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์

S_i = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวทำนายทั้ง 5 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์

r_{iy} = แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนายตัวที่ 1 กับตัวเกณฑ์ คือ การกลับมารักษาซ้ำ